

BUTLLETÍ
DE
NOSTRA PARLA

BARCELONA

DEL REGLAMENT DE
« NOSTRA PARLA »

ARTICLE PRIMER.—L'Associació NOSTRA PARLA ha nascut per a aconseguir l'unificació espiritual de Balears, Catalunya, Rosselló i València.

ART. II.—L'argument de més força de NOSTRA PARLA serà l'unitat de la nostra llengua. NOSTRA PARLA tributarà en tot moment un sagrat culte a n'aquesta llengua i procurarà infiltrar a balears, catalans, rossellonesos i valencians l'idea de que la llengua és nostra pròpia essència i que l'unitat de la llengua, expressa l'unitat de naturalesa espiritual; i d'aquí la necessitat d'una indisoluble germanor per enrobustir i enlairar la nostra Pàtria Integral.

ART. III—NOSTRA PARLA, ja per propaganda oral, escrita, gràfica, per mitjà de reunions, assemblees, concursos, etc., procurarà sempre mantenir candent l'idea de l'unitat substancial d'esperit i lingüística de Balears, Catalunya, Rosselló i València, i farà que tota aspiració patriòtica nascuda en qualsevol regió trobi ressò i defensa en les regions de llengua germana. Aquesta propaganda no es limitarà al territori de nostra Pàtria, sinó que s'extendrà per tot allà on hi hagi un nucli en què nostre idioma sigui cultivat.

ART. IV.—En totes les manifestacions de la seva activitat, NOSTRA PARLA transparentarà son caràcter patriòtic, prescindint de tota tendència política. No obstant podrà admetre i demanar la col·laboració d'entitats polítiques, siguin les que siguin, sempre que consideri que tal col·laboració pugui ésser de gran utilitat pel desenrotllament dels moviments patriòtics o culturals que es proposi dur a terme.

BUTLLETÍ DE NOSTRA PARLA

(SECCIÓ CATALANA)

N.º 1

Juliol-Agost 1919

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Boters, 16, primer. — BARCELONA

EL NOSTRE BUTLLETÍ

La nostra revista l'hem convertida en butlletí, car la nostra tasca era tan extensa que les planes d'una revista eren cosa migrada.

El Consell Directiu de la nostra entitat acordà, doncs, crear una secció especial, dita «De premsa», que integrada per persones idònies, seguirà la campanya començada sortosament per la nostra revista en tots els diaris i periòdics de Catalunya, en la tribuna pública i en publicacions especials.

Aquest BUTLLETÍ serà sols portaveu de la secció catalana i es repartirà gratuïtament a tots els socis actius. Els corresponsals, hauran d'abonar la quota de 1'50 ptes. al any.

Sortirà cada dos mesos i el nombre de planes variarà segons les exigències de cada moment.

AMEM LA NOSTRA LLENGUA

Els catalans s'indignen quan els enemics de la nostra raça han la gosadia d'inferir agravis a Catalunya, i en canvi romanen impassibles davant les greus ofenses inferides a la nostra llengua.

I és què molts catalans no s'han adonat encara que la llengua catalana ha sigut bandejada de les escoles públiques, de la predicació, dels tribunals de justícia, dels organismes oficials i de les institucions de cultura. Sembla talment que sigui un oprobi l'ús del nostre idioma. Si es considera natural i lògic que un castellà s'expressi en la seva pròpia llengua, natural i lògic és també que un català parli i conreui son idioma. És que als catalans se'ls ha de negar el dret que es concedeix a tots els homes? És que el nostre poble no té el dret indiscutible d'estimar la seva llengua? Poden combatre's les coses artificioses i convencionals, però no les coses vives. Volen dir-nos els que combaten la nostra llengua, els que s'oposen a que pugui difondre's i expandir-se lliurement, què farien si algú s'atrevis a perseguir la llengua llur? Segurament exclamarien amb gran indignació, que la llengua és sagrada i que ningú pot oposar-se a que parlin llur propi idioma. Doncs, pensin que nosaltres també amem la nostra parla i que ens és molt desplaent que se'ns obligui a usar una llengua que no és la nostra.

Les llengües i els costums no poden imposar-se. Imposar una llengua és sempre una arbitrarietat revoltant. Els pobles que tenen un alt concepte de la llibertat, del respecte i de la tolerància, són enemics, per naturalesa, de les imposicions i de les tiranies. La tirania no la practiquen sinó els pobles caducs i febles. Si Catalunya hagués de governar Espanya, hauria un gran respecte per la llengua i els costums dels pobles que l'integren. Catalunya ha sigut sempre terra de llibertat. La tirania no s'avé amb la nostra idiosincràsia. I si som tolerants i trovem l'esperit amarat de llibertat, és natural que les ofenses ens fereixin com dards bronzents i facin xarbotar la sang del nostre pit. Els pobles generosos són els més susceptibles. Catalunya no demana cap privilegi; desitja únicament que la seva llengua ocupi el lloc que per la seva gloriòsa història li pertoca. No és just que en un estat on es parlen varies llengües, es dongui a una sola tots els honors i tots els privilegis. Els espanyols de parla no catalana, han de comprendre que cometen una gran injustícia oposant-se a què

la nostra llengua obtingui el respecte que es mereix. Nosaltres que amem per damunt de tot el nostre idioma, perquè és carn de la nostra carn i sang de la nostra sang, no obligariem mai a un poble, per gran que fos la nostra força i per il·limitades que fossin les nostres atribucions, a arreconar la seva pròpia llengua i a adoptar la nostra.

Cal que els governants espanyols comprenguin que els nostres clams són justos i que no rebutjem la parla de Castella, moguts per mesquins sentiments de rancúnia, sinó simplement perquè no és la nostra i perquè havem una llengua pròpia que estem disposats a defensar, costi el que costi.

A canvi de la llengua ens ho donarien tot, perquè saben que mentre Catalunya pensi i parli en català, serà un poble amb personalitat pròpia. Però cal també, oh bon català que ens llegeixes!—que aprofitis totes les avinenteses per a palesar el teu amor a la llengua, car si el català fos exclusivament una llengua literària i deixés d'ésser instrument d'expressió de tot un poble, la seva mort seria inevitable. Cal que si ets comerciant anunciïs els teus articles en català; si ets home de estudis, que usis per a l'exercici de la teva carrera la llengua catalana i, que si ets fabricant, que et recordis que no n'hi ha prou que combatis els enemics de la nostra espiritualitat i de la nostra riquesa, quan veus que els teus guanys perillen, sinó que és necessari que adoptis per a les teves relacions comercials, dins de Catalunya, l'idioma català. L'amor es demostra amb obres i amb fets i no amb paraules. I tu, bon noble català, si encara continues malmetent la llengua manllevada, perquè t'han fet creure que parlant-la series més distingit i més noble, decideix-te a parlar el teu propi idioma, car d'aquesta manera aconseguiràs crear un llenguatge aristocràtic que et donarà personalitat. Altrament, no passaràs de la categoria d'un pobre imitador de les formes d'expressió usades en altres terres.

Que no se'ns pugui dir mai que els catalans no estimem la seva llengua. Tractant-se del nostre idioma havem d'ésser intransigents. Podem transigir amb moltes coses: amb la llengua no. És qüestió d'ésser o no ésser. Ens hi va la vida i ens hi va l'honor. Parlant un altra llengua, la vida material no se'n ressentiria, però moriria la nostra ànima; i ja sabem que la mort de l'ànima, que vol dir espiritualitat, intel·ligència, idealitat, constitueix la pèrdua més gran que pot sofrir un poble. Si ens donessin l'autonomia amb la condició de postergar la nostra llengua, la rebutjariem indignats. Sense

el respecte a la llengua no hi ha llibertat possible. Parlant i pensant en català, fins vivint sotmesos als capricis d'enemics irreductibles, ens considerariem lliures, perquè l'esperit no pot esclavitzar-se.

Cal, però, que tots els catalans s'esforcin en defensar els drets de la nostra llengua, perquè del contrari continuaran els atacs i les vexacions. I cal d'una manera especial que els que no saben escriure en català, perquè en les escoles públiques, malgrat les orientacions de la pedagogia moderna, s'ensenya en una llengua que no parlen els alumnes, que s'imposin el deure d'aprendre d'escriure el nostre idioma.

Quan tots els catalans honorin la seva llengua i hagin esment de la necessitat de la reclamació immediata de les reivindicacions catalanes, ningú s'atrevirà a inferir-nos agravis i no haurèm d'arrabassar violentment la llibertat enyorada. Els fruits, quan no han assolit la seva maduresa, s'han d'arrabassar violentment de la branca, però quan el sol els ha assaonat es desprenen fàcilment. Si l'entusiasme, el sacrifici i l'amor assaonen els nostres ideals, la llibertat es despendrà de l'arbre centralista amb la suavitat de la fruita madura.

CURSETS DE LLENGUA

CATALANA 1918 - 1919

FESTA DEL REPARTIMENT DE PREMIS

El dia 29 de juliol, festa de sant Pere, tingué lloc en el històric Saló de Cent (galanament cedit per la Corporació Municipal) el solemniat repartiment de premis als alumnes assistents al primer curs de llengua catalana, organitzat per la nostra entitat. Verament podem calificar la festa de solemniat, car allí sota les voltes d'aquell catalaníssim hostatge, s'hi aplegà la representació de la Catalunya viva i una bella mostra de la nostra joventut estudiant. Allí, sota la presidència del delegat de la Mancomunitat de Catalunya (la més alta força civil de la nostra terra), aquell estol de freturosos estudiants era una vivent demostració de que la nostra adolescència sent la força de la cultura i aima fervorosament la nostra llengua gloriosa. «NOSTRA PARLA» pot estar orgullosa d'aquest primer curset, car l'èxit assolit ultrapassà els més falaguers optimismes. Allí hi havia un bell estol de noies, —deixebles que amb le seva gràcia donaren un dolç aspecte de galania al acte,—

i gran nombre de minyons artesans i obrers que havien seguit activament el curs i fins dos estrangers, alemany l'un i francès l'altre, que eren contats entre els deixebles. Aquet últim fet és altament gloriós per «NOSTRA PARLA» car demostra que la nostra llengua va incorporant-se com a valor internacional en la cultura de tot el món.

A la festa hi assistí el Sr. Sansalvador, que portava la representació de la Mancomunitat i del president de la Diputació; el Sr. Gassol, per la Revista i la Protectora de l'Ensenyança Catalana; el mestre en gai saber Mossèn Riber, el Dr. Barnils, de la secció Filològica del Institut de Estudis Catalans, i el nostre vis-President D. Joaquim Civera.

La festa començà amb un bell parlament del Sr. Gassol: el jove poeta feu una brillant apologia del curset que acabava de celebrar-se i calificà d'herois als assistents, herois de amor patri, herois de voluntat dominadora, i incità a la joventut a seguir per el camí iniciat tan brillantment en aquella primera prova. Tot seguit parlà el Dr. D. Pere Barnils, qui en son discurs demostrà científicament com la paraula pròpia és la única interpretadora del pensament. Després d'ell, Don Joaquim Civera, en nom de la nostra entitat, donà grans mercès a tots els que havien contribuït al èxit de la festa i acabà atacant, en bells paragrafs, al govern i a les institucions culturals centralistes, dient que ço que ellas tenien descuidat «NOSTRA PARLA» ho feia seu, es a dir, infiltrar en l'ànima del poble l'amor i la veneració de la nostra llengua. Acabà recomanant que tots els alumnes i tots els assistents es convertissin en altres tants propagandistes d'aquets ideals i feu vots perquè el pròxim curset fos encara més esplendorós que el que avui acabava.

Per últim, el diputat Sr. Sansalvador feu ús de la paraula i en un magnífic parlament, que les circumstàncies impideixen extractar, entre altres coses, digué que aquest, el seu últim acte de diputat i que ell n'estava joiós que en una festa com aquella pogués dir la seva darrera paraula oficial, car aquella era una festa de joventut i de cultura i la seva paraula era tan plena d'optimisme que li plaia poguer-la adreçar a aquell jovent estudiós, segur de que amb llurs entusiasmes la farien fecunda.

Tots els oradors foren molt aplaudits.

Seguidament es verificà el repartiment de premis, rebent cada deixeble un esclat de aplaudiments al ser-li entregat de mans del president el lot de llibres que li eren destinats.

Els alumnes que obtingueren premi foren: Enric Abènia, Rosa Bacardi, Mercè Bohigas, Montserrat Bohigas, Josep Bachs, Mercè Bachs, Ramon Bohigas, Manuel Bort, Tomàs Bernabé, Ferran Bargalló, Elvira Casas, Mercè Codina, Enric Codina, Salvador Cerobé, Pascual Campabadal, Assumpció Canet, Concepció Canet, Mercè Casas, Maria Farrés, Ramon Farré, Joan Ferrer, Daniel Farus, Maria Garcia, Antoni Gomar, Camil Jevé, Manuel López, Francesc López, Just Marc Raduà, Josep Monfort, Josep Miracle, Josep Mainar, Joan Munné, Josep Prats, Maria Piqué, Antoni Pedrola, Maria Prats, Josepa Ramos, Maria-Rosa Rafecas, Pere Rigol, Modest Rigol, Josep Sánchez, Antoni Soto, Josepa Sangenis, Maria Sangenis, Maria Virgili, Xavier Vidal, Camila Vivancos, Francesc Varela, Alfred Vivancos, Santiago Vivancos, Francesc Torres, Enric Torres, Anna Imbert, Llorenç Pla, Blai Mor, Lluís Badia, Jaume Montensull, Joan Garcia, Joaquim Salas, Ramon Plà, Jaume Bondia, Felip Palom, Martí Salvadó, Josep Garcia i Francesc Queralt.

Les entitats que donaren llibres, són, l'Exma. Diputació de Barcelona, el Excm. Ajuntament, l'Associació Protectora de l'ensenyança catalana, la secció Filològica del Institut d'Estudis catalans, l'acadèmia de ciències mèdiques, la Revista, la Editorial catalana, la Societat catalana d'Edicions i la Lliga Regionalista.

CURSETS DE 1919-1920

En veure el magnífic èxit assolit amb els cursos de l'any passat, la Comissió corresponent ha iniciat ja els treballs per a l'organització dels cursos vinent. Són molts els joves literats que s'han ofert a la nostra entitat per actuar de professors.

Estan a punt de repartir-se unes circulars a nombroses entitats polítiques i culturals de Barcelona a fi de començar l'inscripció de la matrícula.

S'espera poder—donat l'entusiasme d'uns i altres—augmentar el nombre de classes, fent-les extensives a algunes barriades que l'any passat no hi hagué temps material d'organitzar.

Les condicions aprovades pel Consell Directiu sobres la matrícula i el funcionament dels esmentats cursos, són les següents:

Per a assistir als Cursos de Llengua Catalana, és neces-

sari inscriure's prèviament i tenir més de tretze anys. L'inscripció és gratuïta.

Els que desitgin inscriure's poden fer-ho a la Secretaria de NOSTRA PARLA, (Boters, 16), de set a vuit del vespre, o bé en la mateixa entitat on es dongui el Curset.

Es donaran dues lliçons per setmana. Per tal que el funcionament dels Curssets estigui d'acord amb l'organització de les entitats en les quals s'hagin de donar, l'hora i els dies s'anunciaran oportunament.

A fi de curs es celebrarà una solemne festa de repartiment de premis. Els que durant el curs deixin d'assistir a les classes, no hauran el diploma acreditatiu d'haver estudiat la llengua catalana.

CONFERENCIES SOBRES L'UNITAT SUBSTANCIAL DELS POBLES DE LLENGUA CATALANA

Les anormals circumstàncies que atravessà Barcelona han motivat la suspensió de les conferències que mancaven per completar aquest cicle, les quals esperem que podran ésser donades la pròxima tardor, un cop hagi desaparegut la causa de llur ajornament.

NOSTRA PARLA es complau en fer públic el seu propòsit de publicar en un volum totes aquestes conferències, després de la terminació d'aquest cicle.

Avui publiquem els següents brevíssims resums de les dels Srs. Maspons i Fabra, donades posteriorment a l'aparició del darrer nombre de la Revista «NOSTRA PARLA».

TEMA TERCER: L'UNITAT D'ESPERIT JURÍDIC DELS POBLES DE PARLA CATALANA.

DISERTANT: D. FRANCESC MASPONS I ANGLASELL.

Comença el conferenciant assenyalant la dificultat de fer un estudi científic sistemàtic de l'unitat jurídica de les terres catalanes, per la manca d'elements que permetin emmotllar-se als patrons corrents que segueixen aquesta mena d'estudis. A Catalunya, digué, comptem amb alguns d'aquets elements, però a Mallorca i a València aquets quasi són absolutament impossibles. L'origen d'aquestes dificultats rau en l'imposició de criteris jurídics contraris a la manera d'ésser

de la nostra nacionalitat, deguda a l'absorció centralista de l'Estat espanyol.

No havent-hi elements, no és possible, doncs la comparació, i, per tant, no es pot arribar a conclusions definitives.

Tot el nus de la qüestió està en la confusió que el criteri castellà ha produït en nosaltres, entre la fórmula de la llei i l'essència de la mateixa.

Així com els castellans són eminentment formulistes, nosaltres som ireductiblement espiritualistes, i per això és entre nosaltres molt més important l'esperit de la llei que el mateix text legal.

Amb una gran erudició parlà el conferenciant de com històricament s'és palesada aquesta diferència substancial de criteri, citant la definició de la llei consignada en «Les Partides» i els criteris mantinguts per tots els autors catalans.

Així com en concepció jurídica castellana la llei ni és sinó l'ordenació que fa el rei pel manteniment de la disciplina dels seus vassalls i la fórmula de sanció per als violadors de la mateixa, en la concepció jurídica catalana, la llei és el fruit de l'experiència depurada per les normes de conducta,—predomini eminent del costum,—posada en mans del rei per a la seva execució.

Això fa que la manera de legislar sia també diferent en absolut. Amb una gran profusió de dades històriques explicà el conferenciant els diferents funcionaments de les Corts castellanes i de les catalanes.

Aquesta manera de legislar la veiem unànim en les Corts de València, i no cal dir que Mallorca en sentia idèntica influència, perquè col·laborà sempre amb la seva representació en les Corts catalanes.

Si en totes les manifestacions de la vida de les terres de llengua catalana trobem una unitat espiritual, és lògic deduir que en la manifestació jurídica s'havia de sintetitzar també aquesta unitat substancial.

Les varietats que les institucions de les diferents terres ofereixen no són sinó una prova de la unitat fonamental, basada en el criteri jurídic exposat.

El dret català és, per tant, el tronc on floreixen branques per la mateixa saba.

Acabà el senyor Maspons afirmant, que la base del nostre dret, és el sistema de llibertat amb què es desenrolla, en oposició al sistema absolutista castellà. L'opressió l'hem sentida tots igual; Mallorca i València, el mateix que Catalunya, han

vist estroncada la font de la seva evolució jurídica natural a l'ensem que el Decret de Nova Planta venia a matar l'activitat legislativa del nostre poble.

Excità, finalment, a l'estudi d'aquestes qüestions, que poden ésser, per als territoris de llengua catalana, d'una profitosa reacció comú en la nova vida a que aspiren i per la qual Catalunya dona la darrera batalla.

TEMA QUART: L'UNITAT LINGÜÍSTICA DE BALEARS, CATALUNYA, ROSSELLÓ I VALÈNCIA.

DISSERTANT: D. POMPEU FABRA.

Començà dient que el fet de constituir els diferents parlars catalans una varietat definida i característica dintre dels parlars romànics, permet parlar de català en front de francès, italià, portuguès etc. Encara hi ha a Espanya qui es resisteix a reconèixer la llengua catalana com una substantivitat lingüística amb una profusa gama de varietats, i així sentim parlar de llengua valenciana, mallorquina, etc.; això quan no surten encara les veus ignorants parlant del *dialecto catalán*.

Seguí el conferenciant provant amb nombrosos exemples les diferenciacions dialectals dintre del català mateix que es parla a Catalunya, explicant l'origen històric i les influències que les produïren. Les fronteres polítiques i religioses, constituïen sovint un obstacle perquè certes innovacions prenguessin el caràcter d'una unitat absoluta. Cità, seguidament com a exemples, les profundes diferències entre el francès del Nord i el del Sud, i el fet d'alguns dialectes portuguesos.

La divisió fonamental que dintre del català es pot establir és de català oriental i occidental, més científica que no pas la de català, valencià, i mallorquí. L'extensió oriental comprèn el mallorquí i la occidental el valencià. Estudiant tots els fets que es consideren característics del valencià i del mallorquí, trobarem que la major part d'ells estan dins de les varietats orientals o occidentals de la Catalunya estricta. Potser ni basten les diferències existents entre el català, el valencià i el mallorquí, per a donar-los la qualificació de dialectes, en sentit modern i científic.

La gran unitat del català en l'Edat Mitjana en la literatura, dona una igualtat superior a la que donava la llengua dels trobadors provençals.

A França aconseguiren la unitat, per la imposició d'un dels parlars (el de París) afavorit per circumstàncies polítiques. A Itàlia, per la imposició del toscà sobre el altres.

Nosaltres, en l'Edat Mitjana, escrivim igual i no per imposició de cap de les modalitats. Cità com a testimonis els sermons de Sant Vicents Ferrer i un passatge, molt expressiu de la crònica d'En Muntaner.

Aquesta llengua tan uniforme no podia ésser imposició d'un dialecte.

Per aquesta unitat, avui es pot refer una llengua literària sense imposar cap varietat a les altres.

N'hi ha prou que catalans, valencians i mallorquins emprenguem una tasca de purificació del parlar, perquè trobem, encar que no ho volguem, un parlar uniforme. El lèxic serà únic, perquè quan trobem una paraula valenciana o mallorquina, l'integrem a la nostra llengua escrita; i on trobem una castellanització, cerquem els nostres clàssics.

Acabà l'il·lustre conferenciant assenyalant algunes particularitats morfològiques i sintàctiques que confirmen l'unitat del català, essent escoltats amb una pregonat atenció els seus profitosos ensenyaments.

PER LA CATALANITAT DE LA UNIVERSITAT

Havent acordat el Consell Directiu de NOSTRA PARLA pendre part en la informació pública, oberta per la Universitat de Barcelona sobre el projecte de la seva reorganització autonòmica, formulat per la ponència de catedràtics nomenada a l'efecte, s'ha dirigit al Claustre Universitari, adherint-se a l'esperit, progresiu i patriòtic, que inspira el dit projecte i afirmant la necessitat de que l'únic idioma oficial de la Universitat de Barcelona sigui la gloriosa llengua de la Nació Catalana, amb les aspiracions de la qual ha de viure sempre en perfecta harmonia i compenetració fecunda la nostra més alta institució cultural.

LA NOSTRA LLENGUA ARREU DEL MÓN

Dies passats es rebé una carta del Sr. J. M. Osma, catedràtic de Llengua Castellana a la Universitat de Kansas (Estats Units), contestant a altra que li havia adreçat NOSTRA PARLA

felicitant-lo per el seu propòsit de donar un curset de literatura catalana a la dita Universitat nordamericana. El Sr. Osmà ens anuncia el seu propòsit decidit de donar al dit curset per al qual diu que hi ha gran entusiasme i sol·licita una llista de les últimes publicacions aparegudes. NOSTRA PARLA està fent gestions per obtenir un estoc complet de totes les publicacions catalanes d'aquests últims temps, per enviar-lo a dit senyor. Amb aquest fi s'ha adreçat a tots els poetes i escriptors sol·licitant l'obsequi de llurs obres, havent-se ja rebut varis donatius.

Demés han promés enviar tots els exemplars de llurs col·leccions l'Institut d'Estudis Catalans, l'Editorial Catalana i La Revista.

ENCORATJANT «NOSTRA PARLA»

En el diari d'Oscà «El Porvenir», el ferm aragonesista i amic de Catalunya don Gaspar Torrente ha publicat un article estudiant la significació de NOSTRA PARLA en el moviment patriòtic de les terres de llengua catalana. L'autor remarca la nota d'integralitat patriòtica que presideix la actuació de la nostra entitat. Enalteix la nostra aspiració de difondre la parla catalana i estendre el seu ús a tots els ordes de la vida social; i excita als aragonesos a respectar-la i a estimar-la, recordant-los que «molts il·lustres fills d'Aragó van deixar escrites llurs gestes en l'idioma que propaguen els bons amics de NOSTRA PARLA».

COMISSIÓ PROPULSORA DE LA DIFUSIÓ DE LLENGUA CATALANA

Els bans de l'Ajuntament de Barcelona en català.—Una Comissió de NOSTRA PARLA, integrada pels senyors Sala Sitjar, president de la Secció Propulsora de la Difusió de la Llengua, i Josep Me Girona, del Consell Directiu, va visitar l'Alcalde de Barcelona, per tal d'interessar-li l'adopció del català en la redacció dels bans que publica l'Alcaldia.

El Sr. Martínez Domingo va rebre molt amablement la dita comissió i expressant el goig que li causava aquesta avinanesa de poder honorar la Llengua Catalana, va accedir molt gustosament a la justa i patriòtica demanda de NOSTRA PARLA.

Pròxima publicació d'una Agència mèdica catalana. — La Comissió Propulsora de la Llengua té a punt de publicar un vocabulari dels mots mèdics indispensables per a servir de receptari. Aquest fullet serà enviat a tots els metges i farmacèutics de Catalunya, pregant-lis que receptin sempre en la nostra estimada llengua.

El vocabulari ha estat ordenat per En Josep M.ª Girona i meresqué moltes alabances en el Congrés Tercer de Metges de Llengua Catalana, celebrat el mes de juny passat a Tarragona, on el dit senyor el va presentar en nom de NOSTRA PARLA.

COMISSIÓ DE PROPAGANDA

La persistència de l'estat de guerra minva l'actuació d'aquesta Comissió de Propaganda. Per a quant sigui restablerta la normalitat té en preparació actes diversos d'intensa propaganda a les comarques gironines i en d'altres de Catalunya, essent tal vegada el primer el que tindrà lloc a Rubí

COMISSIÓ DE PREMSA

Aquesta Comissió, cumplint un dels objectes de la seva creació, està treballant en la formació d'una estadística de la premsa de les terres de Llengua Catalana, la qual facilitarà la relació de la nostra entitat amb els nuclis culturals i polítics comarcals. Per la realització d'aital propòsit ha endreçat una lletra de salutació als Directors de tots els periòdics i revistes, proposant-los el llur canvi amb aquest butlletí, i ha obert una enquesta sobre els punts següents: *Nom del periòdic—Lloc on es publica—Cada quant surt—Adreça de la Direcció—Id. de l'Administració—Nom del Director—Noms dels redactors—Noms dels col·laboradors—Data en que comença a publicar-se—Idees que defensa—De quina entitat és orgue—Llengua en que està escrit—Publica originals en altre llengua?* Aquest interrogatori ha sigut contestat satisfactoriament per la major part, però, com que encara no tenim ben completada la estadística abans dita, preguem als Directors dels periòdics que encara no han contestat, que ho facin amb la major brevetat possible.

Cal remarcar, per l'alta importància que té, que de l'infinitat de periòdics i revistes que en la nostra terra es publiquen,

són escrits en català el major nombre, i els que ho són en llengua castellana admeten articles en català.

— Han entrat a formar part d'aquesta Comissió els senyors Josep Ortigosa, Josep Orduña i Josep Almuní.

COMISSIÓ DE DELEGACIONS

Formen el Comitè d'aquesta secció: en Ricard Caballaria, President; en Narcís Corominas, Secretari, i els Srs. Enric Sala Sitjar i J. Sans i Vaquer, vocals.

De des que el nou Comitè prengué possessió, ha intensificat les seves relacions amb les delegacions ja constituïdes, i ha procurat la difícil tasca de donar-los-hi una organització.

Actualment NOSTRA PARLA compta a Catalunya amb les delegacions de Vilafranca del Penedès, Vich, Vendrell, Molins de Rei, Tortosa, Terrasa i Berga. Totes aquestes delegacions locals han celebrat actes de propaganda, mereixent ésser especialment citades per llur activitat, les de Vilafranca, Vich, i Molins de Rei, essent la darrera la més nombrosa i la que més subscripcions ha vingut donant al Butlletí de NOSTRA PARLA.

La Comissió de delegacions, que ha de fiar la seva difícil tasca, en la propaganda pública, ha hagut de romandre molt a pesar seu inactiva, a causa de l'estat anormal que travessa Catalunya. Abans de que comencés l'estat d'excepció a que hem estat sotmesos, preparà amb el concurs de la Comissió de Propaganda, actes a Granollers, Hospitalet, Girona, Llagostera i Cassà de la Selva, dels quals havien de sorgir-ne les respectives delegacions locals. Tots aquets actes, demés de una visita a Masnou, han hagut de sofrir un forçós aplaçament.

Mes des de que per l'Estat espanyol, el règim d'anormalitat es el normal, el Comitè de delegacions ha pensat en la conveniència de seguir les seves gestions, fos com fos, i mercès a cartes, visites particulars, etc., té en constitució noves delegacions a Granollers, Masnou, Igualada, Girona, Llagostera, Tàrraga, Reus i Hospitalet, havent quedat ja constituïda la de Sant Hilari Sacalm, sota la presidència de l'entusiasta catalanista Dr. Salvi Valls.

Actualment està preparant una circular a les delegacions donant-los-hi instruccions, i redactant una fulla de propaganda que serà repartida per tot Catalunya.

Des d'aquestes columnes, el Comitè prega a les delegacions ja constituïdes, un esforç més per part de totes; el moviment nacional de Catalunya ho demana.

INFORMACIO GENERAL

Nous periòdics catalans.—Darrerament han aparegut les següents revistes catalanes: «*Butlletí de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de la Cinta*», a Tortosa; «*Catalunya*» i «*Humanitat*», a Barcelona; «*Costa Brava*», a l'Escala; «*El Castell*», a Subirats; «*Germanor*», a Malgrat; «*Labor*», a Girona; «*Lacetània*», a Solsona; «*La Nova Conca*», a Montblanc; «*La Veu del Vallès*», a Cardedeu; «*La Veu de Centelles*», a Centelles; «*La Veu de Lillet*», a la Pobla de Lillet; «*La Veu del Pagès*», a Balaguer; «*La Veu de Voltregà*», a San Hipòlit de Voltregà; «*Ressorgiment*», a Agramunt; «*Saba Nova*», a Rubí; «*Penedès*», a Vilafranca del Penedès.

A la llista de les revistes catalanes d'Amèrica a saber: «*Ressorgiment*», de Buenos Aires; «*Foc Nou*», de Montivideo; «*Germanor*», de Santiago de Xile; «*Nova Catalunya*», i «*Vida Nova*», de l'Havana, cal afeigir-ne una de nova que ha començat a publicar-se a Assumpció (Paraguai) amb el títol de «*Catalunya*».

A tots els nous confreres esmentats desitgem llarga vida per honra i glòria de la nostra llengua.

També ens es grat consignar que el setmanari «*La Riba*», de la Barceloneta, que des de la seva fundació es publicava en castellà, ha adoptat darrerament la nostra llengua.

Associacions que adopten com a oficial la nostra llengua.—Les entitats barcelonines «Acadèmia Mèdica de S. Cosme i S. Damià» i «Centre Lliberal Autonomista del Districte VII» han pres darrerament l'acord d'usar com a oficial, des d'ara endavant la llengua Catalana.

Concursos de Lectura i Escriptura Catalanes.—Amb èxit falaguer s'han celebrat a Vich i a Vilassar de Mar els concursos de Gramàtica Catalana, que han organitzat les delegacions de l'A. Protectora de l'Ensenyança Catalana d'aquelles poblacions.

El Centre Regionalista de Mallorca, que tan meritòria tasca ve desplegant per la difusió de la nostra llengua en la illa daurada, ha convocat un concurs de Lectura i Escriptura Mallorquines i un altre d'Història de Mallorca, els quals, segons les noves que n'havem, prometen veure's molt con-correguts.

Amb motiu de la organització d'aquest concurs, en Guillem Fortesa, president d'aquella entitat i ex-president de la secció catalana de «Nostra Parla», ha publicat en «L'Almudaina», diari palmesà, un lluminós article sobre «El Mallorquí en l'Escola».

Curset de Gramàtica Catalana.—En el local de la Congregació Mariana de Barcelona, el nostre distingit consoci en Pere Bassegoda ha donat un curset de Gramàtica Catalana, organitzat per l'Acadèmia Catalana d'aquella institució.

Ensenyament del català per correspondència.—Havent-se proposat l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana fomentar l'estudi i divulgar el coneixement de la Gramàtica Catalana per mitjà de l'eficaç procediment pedagògic de l'ensenyament per correspondència, ha creat dintre del seu servei tècnic una secció especial, a la qual es encomanada la tasca regular de contestar les consultes que per correu li siguin trameses sobre punts concrets i qüestions pràctiques de la gramàtica de la nostra llengua a l'ensem la de corregir gramaticalment tota la correspondència epistolar que els nostres ciutadans posin sota la seva consideració i examen.

Acadèmia Catalana de Predicació.—Al Col·legi de PP. Jesuïtes de Sarrià (Barcelona) s'ha constituït recentment aquesta institució per tal de fomentar l'estudi de la Oratòria Sagrada catalana i ennoblir en la nostra terra l'exercici de la Predicació, aixecant-la a la puresa d'una profitosa catalanitat.

Noms de vaixells en català.—Digna de lloansa es l'iniciativa presa i practicada per la coneguda casa naviera «Tayà» de batejar en català els seus vaixells. Tres d'ells, anomenats recentement «Roger de Llúria», «Jaume d'Urgell» i «Capità Revuelta», creuen ja els mars portant arreu del món una potent senyal de la vitalitat de la nostra parla i de la civilització de la nostra terra.

L'Assemblea del Magisteri Oficial Català i la nostra Llengua.—Ens és altament satisfactori consignar en aquestes planes els importants acords que l'Assemblea del Magisteri Oficial Català, celebrada a Tarragona, ha pres, en la sessió del 24 de juliol, sobrés la llengua de les escoles públiques d'ensenyament primari de la nostra terra.

L'assemblea ha aprovat les següents conclusions de la ponència defensada pel distingit pedagog en Joan Delclòs, president de la Delegació de NOSTRA PARLA, a Vich:

1.ª En les relacions entre mestre i alumne s'usarà el català.

2.ª Les tasques escolars seran fetes en català.

3.ª Els llibres escolars seran catalans.

Presentada una esmena total en el sentit de que l'idioma escolar de Catalunya sigués el castellà, va donar lloc a una ampla discussió, essent finalment rebutjada per 79 vots contra 12.

Les categòriques declaracions en favor de la nostra parla aprovades per tan gran majoria en aquesta Assemblea, palesen admirablement el patriotisme i bon sentit del professorat català.

Curs de Dialectologia Catalana.—Un dels Cursos d'Alts Estudis i d'Intercanvi, organitzats enguany pel Consell de Pedagogia de la Mancomunitat de Catalunya, ha estat el profestat per l'eminent filòleg Mn. Antoni Griera sobres la caracterització dels dialectes catalans.

Amb extraordinària competència examinà el disertant les diverses circumstàncies polítiques i socials que condicionaren l'extensió del domini lingüístic català i en marcaren les fronteres, i aiximateix les que van determinar la formació de les principals modalitats regionals de la nostra llengua (balear, rossellonès, català oriental, català occidental i valencià).

En l'estudi que feu d'aquestes variants, exposà detingudament el tractament dels fonemes del llatí vulgar en cascuna d'elles, indicant també llurs principals especialitats d'ordre morfològic i sintàctic.

Per damunt d'aital diversitat dialectal, afirmà la forta unitat lligüística que actualment agermana els pobles balear català, rossellonès i valencià i que en l'Edat Mitja fou més perfecta que la de cap altra llengua romànica.

Esperem amb viu interès la publicació del llibre que Mn. Griera té en preparació sobre les interessants matèries tractades en aquestes lliçons, en la seguretat de que constituirà una de les obres fonamentals de la Filologia Catalana.

Els rossellonesos i la nostra Llengua Catalana.—En elogi del nostre verb nacional i recomanant el seu ús i el seu

conreu als fills de la Catalunya francesa, les revistes catalanes de Perpinyà han publicat en sos darrers nombres belles poesies i interessants articles de Mn. Bonafont, d'En Joan d'Amade, d'En Carles Grandó, d'En Joan Jacquet i d'altres escriptors del Rosselló.

Hom projecta celebrar solemnement a Perpinyà, la primavera de l'any vinent, uns Jocs Florals de la Llengua Catalana.

Traducció italiana de «Solitud».—A la llista, ja ben llarga de traduccions d'obres literàries catalanes a diverses llengües d'Europa, que han aparegut aquests darrers anys, cal afegir la versió italiana de la novella *Solitud*, obra capdal de l'eminent escriptora catalana Caterina Albert (*Victor Català*). Acaba de publicar-la a Nàpols son autor, el professor Alfred Giannini.

Nova delegació de la Protectora.—Pel periòdic «Germanor», de Santiago de Xile, venim en coneixement d'haver-se constituït a Valparaiso una delegació de l'«Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana».

De la premsa Americana.—La important revista americana «Cuba Contemporanea», sempre amatent a la defensa de les nobles idealitats patriòtiques, nacionals i estrangeres, ha publicat, en el seu nombre del passat mes de maig, un admirable estudi, signat per don J. Canangla Fontanilles, sobres els antecedents i l'estat actual del problema català.

Dels capítols en que l'eminent publicista remarca la primacia de les reivindicacions llingüístiques de Catalunya sobre totes les altres, ens és molt agradós de reproduir els següents paragrafs:

«El idioma de un país no es un capricho de sus poetas y escritores: no es una manía literaria ni un recurso político de unos cuantos hombres, sino la voz de la sangre, la expresión más sincera de una raza; la acumulación, por arte divino, de todas las experiencias, de todos los afanes, de todas las luchas, de todos los idealismos, de todos los esfuerzos, satisfacciones y dolores de cada generación sucesiva; idioma es tradición hecha luz; idioma es, en fin, la expresión más intensa de vida y de libertad....

«El amor más grande, más intenso, más incuestionable de la Cataluña rediviva, es el amor a su idioma; no sólo por ser

el suyo, como alega Apeles Mestres en bellissimo arranque poético, sino porque en la posesión del idioma propio, como observó Mistral, está para todo pueblo la llave de la propia libertad.»

Llibres catalans darrerament apareguts:

POESIA:

- Josep S. Pons, «El Bon Pedriç». Perpinyà.
 Maximilià Thous i Miquel Asensi, «Cançons per al poble». València. Editorial Valenciana.
 Francesc Caballero, «Camins de llum». València, Editorial Valenciana.
 Ramón de Curell, «Hores de poema eròtic». Barcelona.
 Narcís Masó i Valentís, «Cançons juvençanes». Girona.
 Miquel Fortesa, «L'Estela». Barcelona. La Revista.
 John Keats, «Sonets i odes», traducció per Marià Manent, Barcelona. La Revista.
 «Jocs Florals de Barcelona» (1919 primer vol.)

PROSA LITERARIA.—NOVEL·LA HUMORISME:

- J. Roig i Reventós, «Argelaga florida». Barcelona. Editorial Catalana.
 J. M. Millàs Raurell, «Trenta poemes».
 Homer, «Odissea» (primer vol.). Traducció per C. Riba. Barcelona. Editorial Catalana.
 J. Parellada Segura, «Anima nostra». Havana.
 Xenius, «Glosari» (primer any). Barcelona.
 Ernest M. Ferrando, «El farsant i l'enamorada» (Publicacions de la Biblioteca. València).
 J. Ruíz Labori (baró d'Alcahalí), «Contes i llegendes regionals». València.
 Joan Santamaria, «Narracions extraordinaries». Barcelona. Editorial Catalana.
 J. Pons i Massaveu, «L'auca de la Pepa». Barcelona. Editorial Catalana.
 Selma Lagerlöf, «Els Ingmarsson», Traducció per J. Sitjar. Barcelona. Editorial Catalana.
 Ll. Jacob i J. Carles Grim, «Contes d'infants i de la llar». Traducció per C. Riba Bracons. Barcelona. Editorial.

Comte Villers, de l'Isle Adam, «Contes cruels». Traducció de J. Folguera i J. Carner. Barcelona. Editorial Catalana.

Pere Corominas, «Les gràcies de l'Empordà». Barcelona.

J. Nogués i F. Pujols, «La Catalunya pintoresca» (fascicles segon i tercer). Barcelona.

R. Miquel i Planas, «La Novel·la d'un bibliòfil» (segona edició). Barcelona.

Jaume Girbal, «L'estrella amb cua». Barcelona.

Joaquim Ruyra, «La Parada». Barcelona. Editorial Catalana.

Josep Me de Segarra, «Paulina Buxareu». Barcelona. Editorial Catalana.

Arnold Bennett, «El preu de l'amor». Barcelona. Editorial Catalana.

C. Planas, «En Pere i altres contes». Barcelona. Editorial Catalana.

J. Puig Espert, «Nit d'hivern. València».

Josep Morató, «Arran del Cingle». Barcelona. Editorial Catalana.

J. Buhigas, «Un grapat d'històries». Barcelona.

V. O. Laserra, «Excursions curtes». Barcelona.

L'Avenç. J. Cardona, Pvre., «Flors d'any cristià». Barcelona.

TEATRE:

Lluís Soler i Terol, «Maners» (tragèdia en vers, primer vol.)

HISTORIA:

Miret i Sans, «Itinerari de Jaume primer». Barcelona. «Institut d'Estudis Catalans».

F. Valls i Taberner, «Qüestionari de Història de Catalunya». Publicacions de la A. P. de l'Ensenyança Catalana.

Alfons Roure, «Història popular de Catalunya». Barcelona. Llibreria «Vària».

J. M. Roca, «La medicina catalana en temps del rei Martí (segona edició)».

Eduard Martínez Ferrando, «Arxiu històric de València». València, Editorial Valenciana.

DRET:

M. Esteve, «El règim jurídic de Catalunya». Barcelona. Editorial Catalana.

Jaume Bruet, «Estudis de Dret públic Català». Barcelona. Mancomunitat de Catalunya: «Usos i costums de bon pagés sobre boscos i altres arbredes».

POLITICA SOCIOLOGIA:

J. Vilallonga, «El pensament valencianista». València.

N. Verdaguer Callís, «La primera victòria del catalanisme. (Amb un pròleg de F. Maspons Anglasell). Barcelona.

Ramon Rucabado, «Socialisme Espiritual». Barcelona.

ART:

Francesc Almarche, «Ceràmica Valenciana». València. Editorial Valenciana.

CIENCIES:

J. Gali, «Aritmètica i geometria». Publicacions de la A. P. de la Ensenyança Catalana.

Cal remarcar especialment l'aparició de la traducció de la «Química elemental», de Lavoisier, per M. A. Baltà i J. Coma, primer tractat que en català es publica d'aquesta important ciència, i aiximateix la de la «Taquigrafia Catalana», de J. Elias Jubert, en la qual l'autor exposa un encertat sistema taquigràfic format expressament per tal d'ésser adaptat a la fonètica de la nostra llengua.

Per çó com aquestes obres venen a omplir buits en la bibliografia científica catalana, rebin els llurs autors la nostra cordial felicitació.

NOSTRA PARLA

ORGANITZACIÓ

NOSTRA PARLA està integrada per les següents classes d'organismes:

A) *Organismes centrals*: En el present son tres, estant representat cada un d'ells per un Consell Directiu, aquests Consells resideixen respectivament a Ciutat de Mallorca, València i Barcelona i tenen per objecte dirigir l'actuació de NOSTRA PARLA a les Illes Balears, al regne de València i a Catalunya apojant-se mutuament i obrant de comú acord en els assumptes més importants.

B) *Delegacions*. Se'n estableixen en cada una de les poblacions on hi hagi un nombre suficient de socis i estan encarregades de propagar els ideals de NOSTRA PARLA en la corresponent localitat i la seva rodalia.

CLASSES DE SOCIS

Els socis de la Secció Catalana de NOSTRA PARLA poden ésser *actius* i *corresponsals*.

Son socis *actius* els catalans, que sentint un decidit amor a la nostra llengua, intervingin directament en la vida de NOSTRA PARLA hi aportin les seves energies. L'ur quota mínima és de sis pessetes anyals.

Son socis *corresponsals* els catalans que no podent intervenir directament en la vida interior de NOSTRA PARLA, estiguin almenys inscrits al BUTLLETÍ de la mateixa. La quota es de 1'50 pessetes a l'any.

